

SPOORBOEKJE MIDDENGEBIED NATUURPAKKET WESTERSCHELDE

Plan van Aanpak voor het herijkte pakket van locaties en maatregelen

Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Zeeland
op 25 maart 2008

Inhoudsopgave

1	Basis.....	2
1.1	Voorgeschiedenis.....	2
1.2	Projectdoel Middengebied.....	3
2	Aanpak en Fasering.....	4
2.1	Toelichting Verkennende fase.....	5
2.2	Toelichting Uitwerkingsfase.....	5
3	Organisatie.....	6
4	Mijlpalen en planning.....	7
5	Projectbeheersing.....	8
5.1	Communicatiestrategie.....	8
5.2	Grondverwerving.....	9
5.3	Financieel overzicht en begroting.....	10
6	Opdracht Werkgroepen.....	12
6.1	Afweging estuariene kwaliteit / Werkgroep Ecologie.....	12
6.2	Juridisch kader / Werkgroep.....	13
7	Uitwerking Deelprojecten.....	15
7.1	Waterdunen.....	15
7.2	Perkpolder.....	17
7.3	Braakman-Noord.....	18
7.4	Buitendijkse maatregelen.....	20
7.5	Lange termijn visie estuariene ontwikkelingen.....	23
	Bijlage 1 Activiteiten, besluiten en vergunningen.....	26
	Bijlage 2 Instandhoudingsdoelstellingen - habitattypen.....	27

1 Basis

De opdracht voor het Natuurpakket Westerschelde (NPW) is vastgelegd in het Convenant Westerschelde rijk-provincie. Deze is nog steeds van kracht. Dit plan van aanpak gaat in op de invulling van een deel van deze opdracht te weten: de 295 hectare estuariene natuur die op Zeeuws grondgebied uitgevoerd worden. De 305ha estuariene natuur die uitgevoerd worden in de grensoverschrijdende projecten het Zwin en de Hedwige-/Prosperpolder volgen hun eigen procedures, die samen met Vlaanderen worden opgepakt.

OPDRACHT PLANONTWIKKELING NPW (uit het Plan van Aanpak Natuurpakket Westerschelde – januari 2006)

De doelstelling en tevens de projectopdracht Natuurpakket Westerschelde laat zich als volgt verwoorden: het verkrijgen van een juridisch bindend besluit door het bevoegd gezag voor de aanleg van minimaal 600ha nieuwe estuariene natuur.

Deze realisatie van minimaal 600 hectare estuariene natuur, geldend voor het herstel van de ecologische kwaliteit van estuariumsysteem, krijgt vorm door:

- concrete deelprojecten aan te wijzen in de drie gedefinieerde ecologische zones, en
- voor deze deelprojecten de benodigde uitvoeringsprocedures te doorlopen zodat deze uiterlijk in 2010 gerealiseerd kunnen zijn of in uitvoering zijn genomen.

Daarbij zijn twee (grensoverschrijdende) deelprojecten, t.w. het Zwin en de Hedwige/Prosperpolder, waarmee tezamen minimaal 305ha nieuwe natuur op Nederlands grondgebied wordt gerealiseerd, gedefinieerd.

De procedure voor een juridisch bindend besluit in de uitvoeringsprocedures wordt hier gestuurd door de rijksprojectenprocedure, en daarmee wordt het bevoegd gezag en de formele opdrachtgever de projectminister (van LNV). De provincie heeft de rol van initiatiefnemer en voert de regie over het traject. Dit houdt in dat provincie Zeeland verantwoordelijk is voor de volledige voorbereiding van besluitvorming. Het rijksprojectbesluit kan enkel door de projectminister genomen worden, die eveneens indien nodig de uitvoeringsbesluiten zal nemen.

Deze notitie vervangt de aspecten voor het Middengebied uit het plan van aanpak "Natuurpakket Westerschelde; Fase 1 Planontwikkeling" dat door GS is vastgesteld januari 2006.

Daarmee geldt dit spoorboekje voor LNV en provincie Zeeland (respectievelijk opdracht- en initiatiefnemer) als het kader voor de uit te werken activiteiten in het Middengebied. Tevens biedt dit spoorboekje voor andere geïnteresseerden en betrokkenen inzicht in de aanpak.

1.1 Voorgeschiedenis

Vanwege discussies in PS en groeiende maatschappelijke weerstand tegen de aanleg van estuariene natuur in Zeeland is er sinds medio 2006 gezocht naar meer ruimte in de opdracht. Dit heeft uiteindelijk geleid tot vaststelling van het onderstaande pakket van locaties en maatregelen in GS d.d. juli/aug 2007.

Het herijkte pakket van locaties en maatregelen voor minimaal 295ha estuariene natuur kent de volgende deelprojecten:

Deelproject	Projectdefinitie
BINNENDIJKS	
BraakmanNoord	bestaand natuur-/recreatiegebied upgraden tot estuariene kwaliteit in eigenstandig traject
Perkpolder (buitendijks)	aanhaken lopend traject door buitendijkse deel verder ontwikkelen (op basis van maatstaven estuariene natuur zoals voor NPW vereist)
Waterdunen	Aanhaken lopend traject: a. gepland natuurgebied inrichten als estuariene gebied b. zeewaartse uitbreiding door strekdam
BUITENDIJKS	
Sieperdaschor/Saeflinge	opwaarderen bestaande natuurgebied door verdieping geulen en/of doortrekken IJskeldergeul naar Sieperdaschor
Veenbanken (strekdammen)	niet waardevolle ecologische plekken (veenbanken) mbv technische maatregelen upgraden (creëren benodigde habitats)
Geulen (demping)	minder waardevolle plekken (nevengeulen) mbv slibstorting opwaarderen (creëren benodigde habitats)

Het pakket bevat naast de hier genoemde projecten ook de actie om een lange termijn agenda voor de brede ontwikkeling van de Delta en kustverdediging op te stellen.

Dit pakket is besproken met de minister van LNV, die in afwachting van verdere uitwerking positief reageerde op het voorstel, zij het dat ze aangaf dit wel als minimumpakket te zien (bij brief van 17 juli 2007). En het pakket is medegedeeld aan Provinciale Staten in september 2007. PS heeft daarbij een motie ingediend over de noodzakelijkheid van de herstelmaatregelen in de Westerschelde zelf.

Een uitgebreide voorgeschiedenis van het Natuurpakket Westerschelde is terug te vinden in de notitie van GS aan PS d.d. 13 augustus 2007 (nr.SGR0700402).

Vanaf de vaststelling door GS is na de zomer gestart met verkenningen naar de genoemde projecten. Er is contact geweest met de meest betrokkenen ten behoeve van de uitwerking en er zijn discussies gevoerd over een aanscherping van de projectdefinitie, de verwachte resultaten, besluiten en een planning. Dit plan van aanpak is gebaseerd op deze gesprekken.

1.2 Projectdoel Middengebied

Het doel is om natuur te realiseren die qua aard en omvang overeenkomt met 295ha estuariene natuur en die mee zorg draagt voor het natuurherstel van de Westerschelde (de doelstelling van het NPW). De in paragraaf 1.1. genoemde deelprojecten worden hiertoe uitgewerkt.

Daarbij kan het volgende opgemerkt worden. Totdat er door LNV en GS een definitief pakket van maatregelen is vastgesteld voor het Middengebied, kunnen de vijf eerder genoemde polders (Zuid-, van Hattum-, Everinge-, Hellegat- en Eendragtspolder) nog niet van tafel. Dit is pas zinvol als zal blijken dat er op rijksniveau voldoende steun is voor de combinatie van optimale estuariene natuur en gecontroleerde getijdenatuur.

Mochten er gedurende het traject (de verkennende fase) zich andere potentievolle projecten aandienen dan kunnen die na overleg tussen LNV en GS toegevoegd worden aan de uit te werken projecten.

De afspraken, randvoorwaarden en uitgangspunten zoals geformuleerd in het Convenant Westerschelde rijk-provincie blijven, met uitzondering van bijlage 1, gelden voor de deelprojecten. Die bijlage 1, het programma van eisen, zal worden aangepast aan de bredere range van maatregelen die kunnen worden toegepast bij de natuurontwikkeling in het Middengebied.

Nadrukkelijk gelden ook hier de volgende uitgangspunten:

- er wordt uitgegaan van vrijwillige grondverwerving.
- bij de voorbereiding van de besluiten wordt uitgegaan van die besluiten die passend zijn bij het project en de ingreep. Dit betekent dat de voorkeur uitgaat naar reguliere procedures in plaats van de rijksprojectenprocedure. Deze laatste blijft wel een mogelijkheid.
- voor de start van de uitvoeringswerken geldt 2010, zoals in het Convenant is vastgelegd.
- ook het landbouwflankerend beleid is van toepassing zoals in het Convenant staat.
- er wordt aandacht gegeven aan de regionale ruimtelijke inpassing van het natuurproject (middels bijdrage in integrale planvorming).

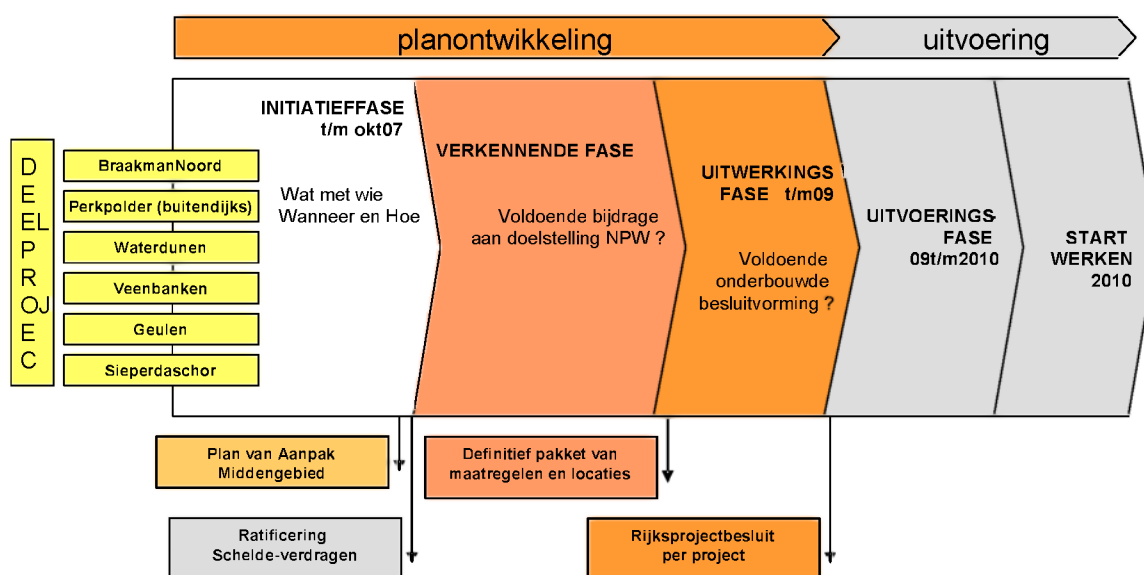
2 Aanpak en Fasering

Er ligt nu een pakket van locaties en maatregelen dat is samengesteld op basis van kennis uit de regio. Dit pakket zal verder onderzocht worden op zijn ecologische, technische en juridische haalbaarheid. En op basis van deze onderbouwing zullen de nodige besluiten genomen worden om tot uitvoering te kunnen overgaan.

Voor ieder project kan uiteindelijk een rijksprojectbesluit genomen worden. Mocht gedurende de uitwerking blijken dat een ander dan het rijksprojectbesluit afdoende is dan wordt dat t.z.t. en per deelproject verder uitgewerkt. Ook kan blijken dat voor meerdere deelprojecten een gezamenlijke proceduregang aan te bevelen is.

De werkwijze om te komen tot onderbouwde besluiten bestaat grofweg uit de volgende fasen. Allereerst wordt de ecologische geschiktheid van dit pakket getoetst om te bepalen of de doelstelling van het NPW gehaald wordt: de verkennende fase. Overleg met en instemming van LNV over de uit te voeren deelprojecten is uiteindelijk bepalend. Het resultaat van deze fase is dan ook een definitief haalbaar pakket van maatregelen en locaties dat voldoet voor het NPW.

Vervolgens zal dit gedragen pakket uitgewerkt worden volgens de benodigde (juridische) procedures om uiteindelijk per deelproject een rijksprojectbesluit te kunnen nemen.

Bij deze aanpak zal voor ieder onderdeel van het pakket (deelproject) dus een eigenstandig traject gevolgd worden. Daarnaast is er een aantal overkoepelende aspecten voor de hele opdracht die nader onderzoek vragen.

Doordat de deelprojecten verschillend van karakter zijn en een eigen traject zullen volgen zullen ze qua tempo, qua planning niet parallel kunnen verlopen. Om de uitvoering in 2010 te kunnen starten is het zaak de deelprojecten niet op elkaar te laten wachten. Zodra voor een deelproject duidelijk is dat het voldoende passend is in de doelstelling van het NPW zal het de uitwerkingsfase ingaan (in overleg met en na instemming van LNV). Zodra alle deelprojecten naar de uitwerkingsfase over kunnen gaan wordt de totale afweging gemaakt en een definitief pakket van maatregelen vastgesteld. Bij het opmaken van de totale "opbrengsten" van de deelprojecten zal nagegaan worden of en zo ja welke aanvullende maatregelen daarnaast nodig zijn. De eerste signalen hiervoor zijn natuurlijk ook al wel bij ieder project afzonderlijk gezien, maar gezien de samenhang tussen de deelprojecten wordt de "afrekening" pas opgemaakt t.b.v. het definitieve pakket.

De samenhang tussen de deelprojecten en tussen de regiozaken en de deelprojecten wordt gewaarborgd door een effectieve organisatie en een heldere verdeling van verantwoordelijkheden tussen betrokken partijen.

2.1 Toelichting Verkennende fase

Centraal staat de vraag: *Dragen de voorgestelde projecten voldoende bij aan de doelstelling van het project NPW? Zo niet welke andere oplossingen zijn daarvoor in beeld?*

Per project wordt in beeld gebracht welk ecologisch streefbeeld haalbaar is binnen de gestelde randvoorwaarden. Per project wordt dit op eigen wijze in beeld gebracht (zie hiertoe de aanpak per project). Zodra de gegevens van alle projecten beschikbaar zijn wordt er een afweging gemaakt of de "opbrengsten" op basis van de streefbeelden voldoende bijdragen aan de doelstelling van het NPW. Het benodigde afwegingskader wordt gezamenlijk met LNV ontwikkeld n.a.v. een verbrede toepassing van maatregelen (zoals gedempt getij). Indien er aanvullende maatregelen nodig zijn worden die vervolgens ook in overleg met LNV bepaald.

Over de "opbrengsten" per project wordt GS en LNV geadviseerd door een (kleine) werkgroep van terzake doende experts van provincie en rijk (werkgroep ecologie). In paragraaf 6.1 is dit verder uitgewerkt.

Omdat inpassing in de omgeving een belangrijk aspect is worden al in deze fase de potenties voor integrale (ruimtelijke) ontwikkeling in beeld gebracht (en meegewogen).

Het concrete resultaat van de verkennende fase bestaat uit ecologische streefbeelden voor de geselecteerde locaties waarbij wordt aangegeven wat de bijdrage is aan de doelstelling van het NPW.

Over dat resultaat worden de volgende besluiten voorzien:

- Inhoudelijk besluit (ambtelijk overleg LNV-NPW): Een geschikt pakket van maatregelen en locaties (op basis van de streefbeelden en het afwegingskader) met toelichting over de bijdrage aan de doelstelling van het NPW;
- Bestuurlijk besluit: Instemming van GS en de minister van LNV over de geschiktheid van dit pakket en een GS-besluit t.b.v. de verdere uitwerking van dit definitief pakket Middengebied.

2.2 Toelichting Uitwerkingsfase

Hier is de vraagstelling: *Zijn de locaties voldoende onderbouwd t.b.v. het Rijksprojectbesluit (of ander ter zake doend besluit)?*

Per project zal bepaald worden welke besluiten nodig zijn om tot uitvoering te komen en op welke wijze aan het Startbesluit RPP voldaan wordt. Voor de onderbouwing van zo'n besluit dienen de nodige gegevens verzameld en onderzoeken verricht te worden. Deze zijn voor een belangrijk deel voorgeschreven in wet- en regelgeving. Denk aan bijvoorbeeld de milieueffectrapportage en dijkenplan (of zie bijlage 1).

Omdat de projecten nogal van karakter verschillen wordt een juridisch kader opgesteld waarin op basis van de voorgenomen activiteiten opgesomd wordt aan welke regelgeving minimaal voldaan moet worden vanuit het NPW. Hiervoor wordt een (kleine) werkgroep juridische zaken opgericht; deze werkgroep faciliteert tevens de deelprojecten.

Per deelproject wordt dan vanuit dit juridisch kader namelijk verder gespecificeerd zodat het een bouwsteen vormt voor de procesarchitectuur (van het deelproject). Door op voorhand inzicht te hebben in de benodigde procedurele stappen en de risico's die daarmee samenhangen wordt zo effectief als mogelijk naar een robuuste onderbouwing van het benodigde besluit gewerkt (en wordt raad-van-state-proof gewerkt). In paragraaf 6.2 is dit verder uitgewerkt.

Hierbij wordt tevens vooruit gekeken naar de vergunningen benodigd in de uitvoeringsfase. Bijlage 1 toont hier al enig zicht in. Het is namelijk handig om eventueel benodigde onderzoeken al in deze fase te inventariseren en zo mogelijk te koppelen. Ook wordt bezien of het effectief is om het rijksprojectbesluit tegelijk met de uitvoeringsbesluiten te nemen (de wet biedt deze ruimte).

De ruimtelijke inpassing / regionale ontwikkelingsmogelijkheden worden in deze fase verder uitgewerkt. Het is projectafhankelijk in welke vorm dit gebeurt.

Het resultaat van deze fase is een juridisch robuuste onderbouwing van de gegeven projecten in het Middengebiet met de bijbehorende "vertaling" in het rijksprojectbesluit (of een ander ter zake doend besluit).

- Inhoudelijk besluiten: juridisch kader en concept-RPB per locatie (afgestemd met projectgroep)
- Bestuurlijk besluit: een concept-RPB vastgesteld per deelproject door GS en LNV, gevolgd door een definitief RPB door LNV (na inspraak).

Het Rijksprojectbesluit (uit het Plan van Aanpak Natuurpakket Westerschelde – januari 2006)

Dit houdt in het vaststellen van een concrete beleidsbeslissing (door de projectminister): hoe en waar het project gerealiseerd wordt. Het bevat ten minste een beschrijving van:

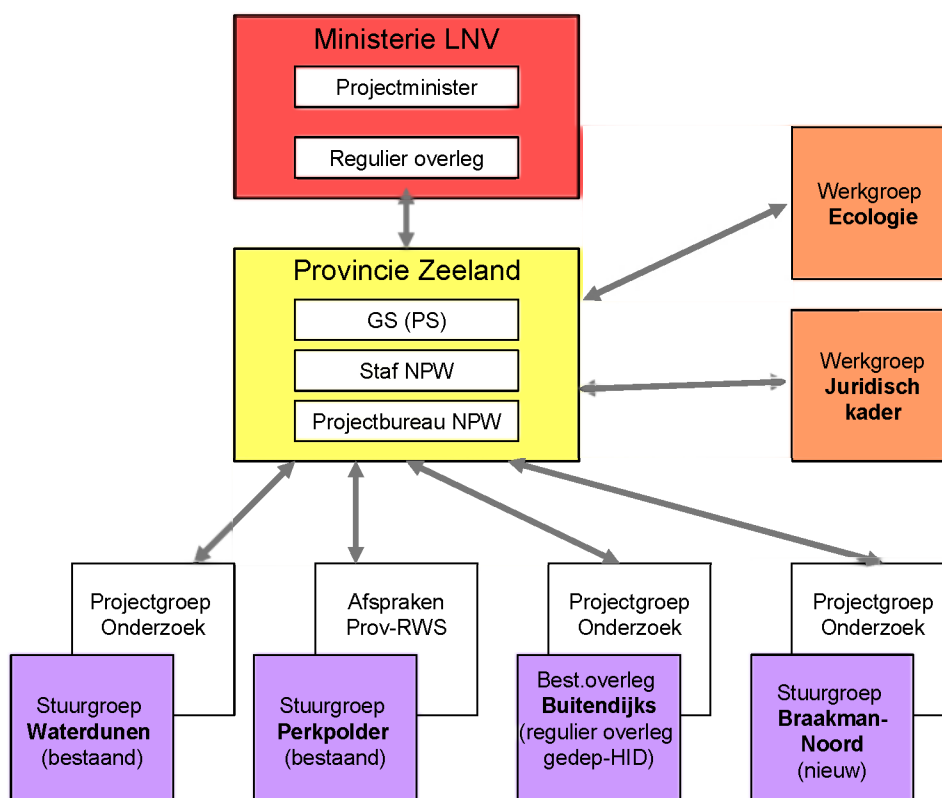
- het betrokken project en de wijze waarop het zal worden uitgevoerd,
- de gevolgen van het project voor de bij het project betrokken belangen, en
- de wijze waarop de inpassing van het betrokken project zal geschieden en, waar deze in redelijkheid kan worden verlangd, de compenserende maatregelen, die zullen worden getroffen.

Het wordt vastgesteld door projectminister (van LNV) op advies van GS Zeeland.

3 Organisatie

De provincie is verantwoordelijk voor de uitvoering van het project NPW. Het projectbureau en de staf NPW zijn verantwoordelijk voor de voorbereiding van de besluitvorming. Het rijk, in deze de projectminister van LNV, neemt het finale besluit.

Ieder deelproject wordt in principe gedragen door een eigen expert- en bestuurlijk overleg. Het projectbureau levert de projectleider, die verantwoordelijk is voor de dagelijkse gang van zaken. De experts (ambtenaren) en bestuurders zijn verantwoordelijk voor inbreng vanuit en terugkoppeling naar hun eigen organisatie. Een aantal deelprojecten loopt al; er wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de bestaande organisatie.

De werkgroepen juridisch kader en ecologische geschiktheid worden getrokken door het projectbureau en voornamelijk met experts vanuit provincie en LNV bemand.

Afstemming met maatschappelijke partijen vindt vooral op projectniveau plaats en via het BOWS en ad hoc bilateraal bestuurlijk overleg.

Bij verdere uitwerking van de projecten (hoofdstuk 7) worden de betrokken organisaties concreet genoemd.

4 Mijlpalen en planning

Vooralsnog wordt uitgegaan van de volgende producten per locatie. Indien hier van afgeweken wordt dan wordt dit gemotiveerd in de aanpak per project (zie hoofdstuk 7).

Produkt / mijlpaal	Vast te stellen	Verantwoorde- lijkheid van	Gereed ¹ (inschatting)
VERKENNENDE FASE			van medio 2007 tot medio 2008
Ecologische streefbeelden	Per project	Projectgroep	
Verkenning potenties integrale ontwikkeling	Per project	Projectgroep	
Afwegingskader ecologische geschiktheid	Voor totaal	Werkgroep ecologie	
Afweging van geschikt pakket	Voor totaal	Overleg LNV - GS	Medio 2008
Grondverwervingsstrategie (met landbouwflankerend beleid)	Voor totaal en per project	Projectbureau NPW	
Onderzoek ruimtelijke en economische spinoff	Voor totaal	Projectbureau NPW	
Juridisch kader (vooruitblik vergunningen)	Voor totaal en per project	Werkgroep juridisch kader	
UITWERKINGSFASE²			van medio 2008 tot eind 2009
Milieueffectrapportage	Per project	Bevoegd gezag	
Kosteneffectiviteits-analyse aantal varianten	Per project	Projectgroep	
Voorkeursvariant	Per project	GS (iom LNV)	
Passende beoordeling	Per project	Bevoegd gezag	
Inrichtingsplan (min. beschrijving bestemming)	Per project	Projectgroep	
Dijkversterkingsplan (min. tracee)	Per project	Projectgroep	
Regionale ontwikkelingsplannen	Per project	Projectgroep (ev. GS)	
Rijksprojectbesluit	Per project	GS LNV	-Medio 2009 -Eind 2009
UITVOERINGSFASE			2009-2010
SCHOP IN DE GROND			Uiterlijk 2010

N.B. Het inrichtings-/bestemmingsplan en het dijkversterkingsplan hoeven niet afzonderlijk vastgesteld te worden indien de rijksprojectenprocedure wordt gevolgd in een deelproject.

¹ Hier wordt de periode aangegeven in welke van alle deelprojecten die product verwacht kunnen worden.

² De hier aangegeven produkten gelden bij de rijksprojectenprocedure; mocht er in een project een ander besluit genomen worden dan wijzigt een aantal producten.

5 Projectbeheersing

Hieronder wordt ingegaan op de communicatiestrategie, grondverwerving en het financieel overzicht. Voor risicomanagement en kwaliteitsborging wordt verwezen naar het "overall" plan van aanpak "Natuurpakket Westerschelde; Fase 1 Planontwikkeling" dat door GS is vastgesteld in januari 2006.

5.1 Communicatiestrategie

De maatschappelijke weerstand tegen het ontpolderen is hoog opgelopen; het project kent daardoor geen overmatig positief imago. En gezien de projectfase – er moeten nog steeds definitieve locaties en maatregelen benoemd worden – wordt hier gekozen voor een communicatiestrategie die zich richt op het kweken van begrip (via concrete resultaten). Het bereiken van draagvlak voor dit project is nu een irreële inspanning (zie ook onderzoek van het NIPO). Dit betekent een strategie die:

- low-profile is
- feitelijk en open informeert (over de voortgang van de deelprojecten),
- met een eenduidige kernboodschap (zie hieronder) en
- dat doet op strategische momenten (deze worden voor een belangrijk deel bepaald door de wettelijke voorgeschreven procedures zoals inspraak; daarnaast vergen de volgende mijlpalen een actieve voorbereiding: het vaststellen van het definitieve pakket van locaties en maatregelen, en het vaststellen van de voorkeursvarianten en/of concept-rijksprojectbesluiten per project).

Kernboodschap

Het Ministerie van LNV en de Provincie Zeeland gaan de ecologische kwaliteiten van de Westerschelde verbeteren. Het gaat om herstel van de estuariene natuur, natuur die alleen voorkomt in brede riviermondingen als de Westerschelde. In z'n soort en schaal is dit uniek in Europa.

Het gaat om twee grensoverschrijdende projecten, het Zwin en de Hedwige/Prosperpolder, die in samenwerking met de Vlaamse overheid worden gerealiseerd. En om projecten in de zone tussen Hansweert en Vlissingen, het Middengebied. Hier wordt in samenwerking met lokale overheden en betrokken organisaties gezocht naar geschikte locaties voor natuur die in aard en omvang overeenkomen met 295ha estuariene natuur. Bij de keuze wordt gekeken naar de kwaliteit van de te realiseren natuur, wordt uitgegaan van vrijwillige grondverwerving, wordt ook gekeken naar andere maatregelen dan ontpolderen en is zo min mogelijk goede landbouwgrond in het geding. Tevens wordt gezocht naar mogelijkheden voor integrale gebiedsontwikkeling, zoals bijvoorbeeld in Waterdunen en Perkpolder het geval is.

Op deze manier draagt natuurherstel bij tot verbetering van natuurlijkheid, veiligheid en leefbaarheid van de Westerschelde regio.

Op basis van afspraken, Natura 2000 en de Scheldeverdragen, zullen alle projecten in 2010 in uitvoering te zijn.

Voor een goede communicatiestrategie is inzicht in het krachtenveld essentieel. Het krachtenveld is een dynamisch gegeven dat continue monitoring en beïnvloeding toestaat. In dit project zijn de volgende groepen te onderscheiden:

- Beslissende partijen: provincie (NPW) en LNV (projectminister)
- Meewerkende partijen: overig provincie, overig LNV, Proses2010, en per deelproject: gemeenten, RWS en waterschappen
- Direct betrokkenen: eigenaren van grond en opstallen
- Invloedrijke partijen (positief en negatief): maatschappelijke partijen, actiegroepen en belangengroepen
- Geïnteresseerden: burgers (voornamelijk uit Zeeland)

De communicatiedoelstellingen en –middelen worden gekoppeld aan deze doelgroepen. Natuurlijk wordt dit per deelproject uitgewerkt. De volgende tabel geldt als richtlijn.

Doelgroepen	Kansen	Bedreigingen	Comm. doelstellingen	Middelen
Zenders (beslissers en meewerkers)				
- Gedeputeerde Staten - Projectorganisatie NPW - Bestuurlijk	veiligheid, soc-econ ontwikkeling, natuur, tevreden zeeuwse	ontpoldering, onveiligheid, onteigening,	Afstemmen, Informeren, bezwaarprocedures	informatieuitwisseling in werkgroepen, klankbordgroep, en

Doelgroepen	Kansen	Bedreigingen	Comm. doelstellingen	Middelen
deelprojecten	burger	negatieve publieke discussie, project niet haalbaar	beperken	bestuurlijke netwerken
LNV (opdrachtgever)	veiligheid, soc-econ ontwikkeling, natuur, tevreden tweede kamer	ontpoldering, onveiligheid, onteigening, negatieve publieke discussie, project niet haalbaar	Afstemmen, Informeren, bezwaarprocedures beperken,	-Politieke discussie -nut en noodzaak -Scheldeverdragen
Ontvangers (meewerkers, invloedrijken, eigenaren, geïnteresseerden)				
Provinciale Staten (en provincie-ambtelijk)	veiligheid, soc-econ ontwikkeling, natuur, tevreden zeeuwse burger	ontpoldering, onveiligheid, onteigening,	Informeren	Informatievoorziening (wederzijds)
Gemeenten, waterschappen maatschappelijke organisaties in deelprojecten (via BOWs)	veiligheid, inkomen, natuur	ontpoldering, onveiligheid, onteigening,	Informeren	Media, Informatievoorziening
Grondeigenaren	Neveninkomsten, innovatie	ontteigening, ontpoldering, verzilting	Informeren	Media, Informatievoorziening, klankbordgroep
Burgers	veiligheid, inkomen, natuur	onveiligheid, verandering, ontpoldering,	Informeren	Media, informatieavonden

Organisatie

Het voortouw voor de communicatieactiviteiten ligt bij het projectbureau NPW, zowel voor het totale project als voor de deelprojecten. De communicatieadviseur binnen het projectbureau NPW is verantwoordelijk voor de (uitvoering van de) communicatiestrategie – in overleg met de deelprojectgroepen (projectleiders). Bij de lopende projecten Waterdunen en Perkpolder zal de externe communicatie via de al bestaande projectstructuren verlopen – maar na overleg met NPW. De woordvoering wordt in principe gedaan door de projectgedeputeerde.

Vanuit het projectbureau Natuurpakket wordt voldoende budget beschikbaar gesteld.

5.2 Grondverwerving

Vrijwilligheid van de grondverwerving staat centraal. Het is de verantwoordelijkheid van het rijk om de volle mogelijkheden van de rijksprojectenprocedure te benutten indien de afspraken met Vlaanderen (Scheldeverdragen) in het geding komen.

Bij de grondverwerving wordt uitgegaan van het landbouwflankerend beleid zoals in het Convenant Westerschelde rijk-provincie beschreven.

Voor het Middengebied is echter sprake van realisatie van de NPW-doelstelling binnen integrale gebiedsontwikkelingsprojecten (bijvoorbeeld Waterdunen). Bij deze integrale gebiedsontwikkelingsprojecten wordt ook de grondverwerving aangestuurd vanuit de brede projectdoelstelling.

Dit betekent dat voor realisatie van estuariene natuur binnen een integraal project, dat tevens deel uitmaakt van de NPW-opgave, vanuit het NPW-budget een vergoeding wordt toegekend die wordt gebaseerd op de mate waarin het project een bijdrage levert aan de NPW-opgave (kosteneffectiviteit).

Door de provincie wordt actief een voorraad ruilgrond opgebouwd voor eventuele uitruil met gronden in de projecten.

De provincie schakelt DLG in voor de grondverwerving zowel van landbouwgronden als van particuliere eigendommen. Tevens zijn er afspraken met DLG over de terugkoppeling en rapportage aan het projectbureau.

De kosten voor de grondverwerving worden vanuit het budget van het NPW gedekt. Er worden geen provinciale budgetten ingezet. De afspraken hierover zijn uitgebreid beschreven in het Convenant Westerschelde rijk-provincie.

5.3 Financiële overzicht en begroting

Het budget, door het rijk beschikbaar gesteld, wordt zo kosteneffectief als mogelijk ingezet en wordt vooralsnog voldoende geacht voor het uitvoeren van het totale project.

Hieronder wordt de raming van financiële en formatiekosten weergegeven. Omdat pas na de verkennende fase duidelijk is met welke projecten en concrete activiteiten verder gegaan wordt is het lastig de uitwerkingsfase te begroten. Daarom staan er in de raming de nodige open stelposten.

Op basis van ramingen wordt de planontwikkelingsfase voor het Middengebied geraamd op totaal: 229.000 euro, waarbij blijkt dat dit voornamelijk de raming is voor de verkennende fase en voor de onderzoekskosten. Andere kosten, zoals voor communicatie, zijn opgenomen in de "centrale begroting" van NPW.

Er is aangegeven welke inzet aan formatie benodigd is voor de uitvoering van de activiteiten. Daarbij is gesteld dat deze formatie voor deelname aan werk-, project- en stuurgroepen valt onder reguliere taken van de betrokken organisaties en niet leidt tot financiële kosten voor dit budget.

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de benodigde formatieve en financiële middelen.

Tabel: Overzicht van de kosten. De hier genoemde bedragen zijn exclusief BTW

Omschrijving	Totaal Raming (x1000 in euro)	
Onderzoekskosten		
Waterdunen		
- verkennende fase	22	
- uitwerkingsfase	PM	
Braakman Noord		
- verkennende fase	55	
- uitwerkingsfase	PM	
Project Perkpolder		
- plan + grondverwerving + uitvoering	PM ³	
Buitendijkse maatregelen		
- verkennende	90	
- uitwerkingsfase	PM	
Werkgroep ecologie	12	
Werkgroep juridisch kader	20	
Overige projectkosten⁴		
Grondverwerving, Communicatie, e.d.	Nvt	
Onvoorzien (10%)	20	
TOTAAL	229	
Formatiekosten	Periode van nov 07 t/m	Dagen per maand
Projectbureau NPW ⁵	nvt	nvt

³ Declaraties worden ingediend door RWS bij NPW op basis van gemaakte kosten (met in totaal t/m 2014 maximaal 12 miljoen euro).

⁴ De kosten voor grondverwerving d.w.z. de inhuur van DLG zijn apart in de centrale begroting van NPW opgenomen en behoeven hier niet te worden uitgewerkt. Zo ook de gemaakte kosten voor grondaankoop.

Inzet experts provincie		
- jurist wg juridisch kader	medio 2009	1
- ecooloog wg ecologie	Mei 08	1,5
- ecooloog deelprojecten – Cluster Natuur (wd, brn, buitendijks)	Mei 08	3 (1, ¾, 1)
- ro-expert (reg.ontw.plannen + natuurproject)	Mei 08	1
- water / dijken expert	Mei 08	0,5
- mer-expert	Mei 08	0,5
- experts voor vergunningen verlening	Mei 08	PM
Inzet LNV		
- jurist wg juridisch kader	Medio 2009	1
- expert wg ecologie	Mei 08	1,5
Inzet in deelprojecten		
- Waterdunen – via projectorganisatie	-	Nvt
- Perkpolder – via projectorganisatie	-	Nvt
- Braakman noord – gemeente Terneuzen	Mei 08	1
- BraakmanNoord – waterschap ZVL	Mei 08	1
- Buitendijks – RWS (2 experts a 1 ½ dg/mnd)	Juni 08	3
- Buitendijks – Zeeuws Landschap	Juni 08	1
- Lange termijn visie estuariene ontwikkelingen	-	0

Het budget wordt beheerd volgens het principe “costs to complete”. Doordat hiermee vooraf gestuurd wordt op budgetten en prognoses kunnen onverwachte kostenoverschrijdingen achteraf vermeden worden.

⁵ De kosten voor de formatie behorende tot het projectbureau is al vastgelegd in het eerste plan van aanpak en de centrale begroting van NPW. Het gaat hier om de taken: projectleiding, projectondersteuning en communicatieadvies.

6 Opdracht Werkgroepen

6.1 Afweging estuariene kwaliteit / Werkgroep Ecologie

Het programma van eisen (bijlage 1 van het Convenant) is niet voldoende om als toetssteen te fungeren voor het Middengebied; het is namelijk geldend voor enkel de maatregel ontpolderen (procesgerichte maatregelen).

Tegelijkertijd met de uitwerking van de deelprojecten wordt de toetssteen voor de ecologische geschiktheid van de projecten uitgebreid voor de andere toegepaste maatregelen. En zodra van alle projecten (inclusief Zwin en Hedwige) de "opbrengst voor estuariene kwaliteit" bekend is, wordt bepaald of het Natuurpakket voldoende bijdraagt aan herstel in de Westerschelde. Ook wordt dan bepaald of en welke aanvullende maatregelen nodig zijn om te voldoen aan de opdracht.

Hiermee wordt invulling gegeven aan de mogelijkheid om, indien er sprake is van "mindere natuurkwaliteit", een "verrekening" te laten plaatsvinden. Voorgesteld werd in een overleg met de maatschappelijke partijen (voorjaar 2007) om die mindere kwaliteit te compenseren door meer (binnendijkse) hectaren (naast de 600ha).

Omdat niet alle projecten in een gelijk tempo kunnen worden onderzocht, wordt per project bezien of er al een aanvang met de volgende projectfase gemaakt wordt of dat hiermee gewacht wordt tot het totale pakket afgewogen is. Zoals in paragraaf 2.1 al vermeld is, gebeurt dit in nauwe samenwerking met LNV.

Procesafspraken

Deze aanpak wordt door de provincie in nauwe samenwerking met LNV (en Proses2010) vormgegeven via een werkgroep ecologie. De werkgroep vangt meteen aan na vaststelling van dit plan van aanpak met het opstellen van de toetssteen.

Bij start en afronding van ieder deelproject is er binnen de werkgroep overleg over de vraag: wat dragen de opbrengsten van het deelproject bij aan het natuurherstel van de Westerschelde? Per project wordt er een oordeel gegeven, vraagtekens en risico's in beeld gebracht door de werkgroep ecologie. In overleg met LNV wordt dan bepaald of het deelproject naar de volgende fase gebracht kan worden.

De toetssteen richt zich op de afweging van het totale Aangepaste Natuurpakket. De insteek voor de afweging zal aansluiten bij de (concept)beantwoording van Tweede Kamervragen over het Verdrag Beleid en Beheer over de wijze waarop het systeem beoordeeld kan worden: "Meer in het bijzonder betekent dit anno 2007 de realisering van de instandhoudingsdoelstellingen Natura2000 met de processen die daaraan ten grondslag liggen. Voor projecten en activiteiten in het gebied geldt de nationale regelgeving...".

Vooruitkijkend naar de verkennende fase zijn de volgende (onderzoeks)stappen voorstelbaar:

- opstellen van een ecologische streefbeeld per project door de resp. projectgroepen (optimale ontwikkeling binnen gestelde randvoorwaarden)
- aanvullen toetssteen van ecologische geschiktheid (natuurwinst) voor de andere maatregelen dan ontpolderen (de huidige toetssteen bestaat uit de (concept)instandhoudingsdoelstellingen en bijlage 1 van het Convenant Westerschelde rijk-provincie)
- afwegen van de natuurwinst per project (score) door de projectgroepen (i.s.m. de werkgroep ecologie)
- advies van werkgroep aan projectbureau NPW over de score van het project (hierover worden ook de maatschappelijke organisaties geraadpleegd)
- overleg NPW - LNV over de score en de voortgang van het deelproject; dit leidt tot een oordeel van LNV (en vervolgens een GS-besluit) over de voortgang van project als onderdeel van NPW
- zodra alle projecten door de werkgroep beoordeeld zijn zal bepaald worden in welke mate de totale natuurwinst in het Middengebied voldoet aan de doelstelling van NPW (totale opbrengsten)
- overleg over de resultaten tussen GS en projectminister van LNV (en eventueel onderhandeling over aanvullende maatregelen en/of andere oplossingsrichtingen).

Kosten werkgroep ecologie

Er worden geen extra onderzoekskosten voorzien; wel wordt er een bedrag gereserveerd voor het inhuren van contra-expertise (6 onderzoeken x 2000,-): 12000 euro
Formatie wordt vanuit de betrokken organisaties (provincie, LNV) om-niet ingezet. Het aanscherpen van de toetssteen, de advisering per project en de afronding wordt ingeschaald op circa 8 dagen per organisatie over een looptijd van 6 maanden (de verkennende fase).

6.2 Juridisch kader / Werkgroep

Voor de onderbouwing van een besluit dient aan vigerende regelgeving voldaan te worden. Omdat de deelprojecten nogal van karakter verschillen en een robuuste besluitvorming hierdoor niet eenvoudiger wordt, wordt een werkgroep juridisch kader opgericht. Het doel hiervan is om vooraf –voor de uitwerkingsfase- een zo compleet mogelijk juridisch bouwwerk neer te zetten op basis waarvan het proces verder ingericht kan worden (en raad-van-state-proof gewerkt kan worden).

De werkgroep juridisch kader adviseert het projectbureau NPW en de projectgroepen over:

- een passende besluitvorming vanuit het NPW (d.w.z. aan welke regelgeving moet er minimaal worden voldaan voor de voorgenomen activiteiten), en
- een goede koppeling met eventuele al lopende procedures (door maatwerk-advies aan de projectgroepen).

Procesafspraken

De werkgroep wordt klein gehouden en zal bestaan uit ter zake doende experts vanuit de provincie en rijk (en Proses2010). Eventueel wordt er voor concrete vragen de benodigde expertise extern betrokken.

De volgende vraagstukken zullen in ieder geval door de werkgroep worden aangepakt.

1. Wel of geen rijksprojectenprocedure.

De voorkeur gaat uit naar reguliere procedures boven de rijksprojectenprocedure. Opname in het bestemmingsplan biedt voldoende juridische basis voor de verdere realisatie. Vanuit het Startbesluit RPP gezien zullen er dan wel de nodige garanties voor daadwerkelijke realisatie van het natuurproject aangegeven dienen te worden. Aandacht verdient ook het tijdig informeren van de Tweede Kamer door de projectminister.

De locaties met buitendijkse maatregelen zullen zowieso een ander besluitvormingstraject doorlopen dan binnendijkse acties. Feitelijk zijn de buitendijkse maatregelen beheers-maatregelen en geen ruimtelijke ingrepen en daarom zullen ze niet onder de WRO vallen.

2. Wel of geen MER

Een MER geldt als onderbouwing voor een besluit. Daarom zal per project vastgesteld worden wat het te nemen besluit is en dan zal bepaald worden of er een MER opgesteld dient te worden. Tevens is er bij de lopende projecten al een MER uitgevoerd en is het de vraag of die voor het natuurdeel opnieuw zou moeten.

3. Wel of geen koppeling tussen rijksprojectbesluiten en uitvoeringsbesluiten

Om gegarandeerde en tijdige realisatie te krijgen kan er een voordeel in zitten om de uitvoeringsbesluiten wel onder de vlag van de rijksprojectenprocedure te doen. Maar kan deze zogenaamde uitvoeringsmodule toegepast worden als er geen rijksprojectbesluit in dat deelproject wordt genomen?

4. Wel of geen Natura2000 status

Bij de realisatie hebben de nieuwe gebieden nog geen Natura2000 status. En in sommige deelprojecten – met name waarvan vooraf al duidelijk is dat ze onderdeel zijn van een integraal gebiedsontwikkelingstraject - is het de vraag of die status haalbaar is. Echter de deelprojecten gelden als herstelmaatregelen voor een Natura2000gebied en om de effecten te meten zullen ze wel met het gebied meegerekend moeten worden.

Naast het beantwoorden van deze vragen zal de werkgroep maat-advies geven aan de projectgroepen over de te volgen procedure teneinde zo effectief mogelijk tot een besluit te komen. Feitelijk geven ze een juridische kapstok voor de procesarchitectuur van de uitwerkingsfase en de uitvoeringsfase.

Kosten werkgroep juridisch kader

Voor het inhuren van externe deskundigheid (ad hoc vragen) wordt een bedrag geraamd van 20.000 euro.

De inzet van formatie in de werkgroep is om-niet vanuit de betrokken organisaties. Over een looptijd t/m besluitvorming (medio 2009) wordt ingezet per organisatie (provincie en LNV) op ½ dag per maand voor alle activiteiten.

7 Uitwerking Deelprojecten

In dit hoofdstuk wordt per project aangegeven welke opdracht er ligt, worden de op te stellen producten en planning globaal geschetst, en worden de organisatie en kosten voor de planontwikkelingsfase aangegeven.

7.1 Waterdunen

Waterdunen is een integraal gebiedsontwikkelingsproject, dat een eigen organisatie en procedure kent. In het kader van NPW ligt er een binnendijkse en een buitendijkse opdracht bij Waterdunen.

In principe wordt ieder natuurproject vergezeld door een ruimtelijk/regionaal ontwikkelingsplan. Aangezien Waterdunen zo'n integraal plan is wordt verdere aandacht vanuit het NPW aan ruimtelijke ontwikkelingen als overbodig geacht.

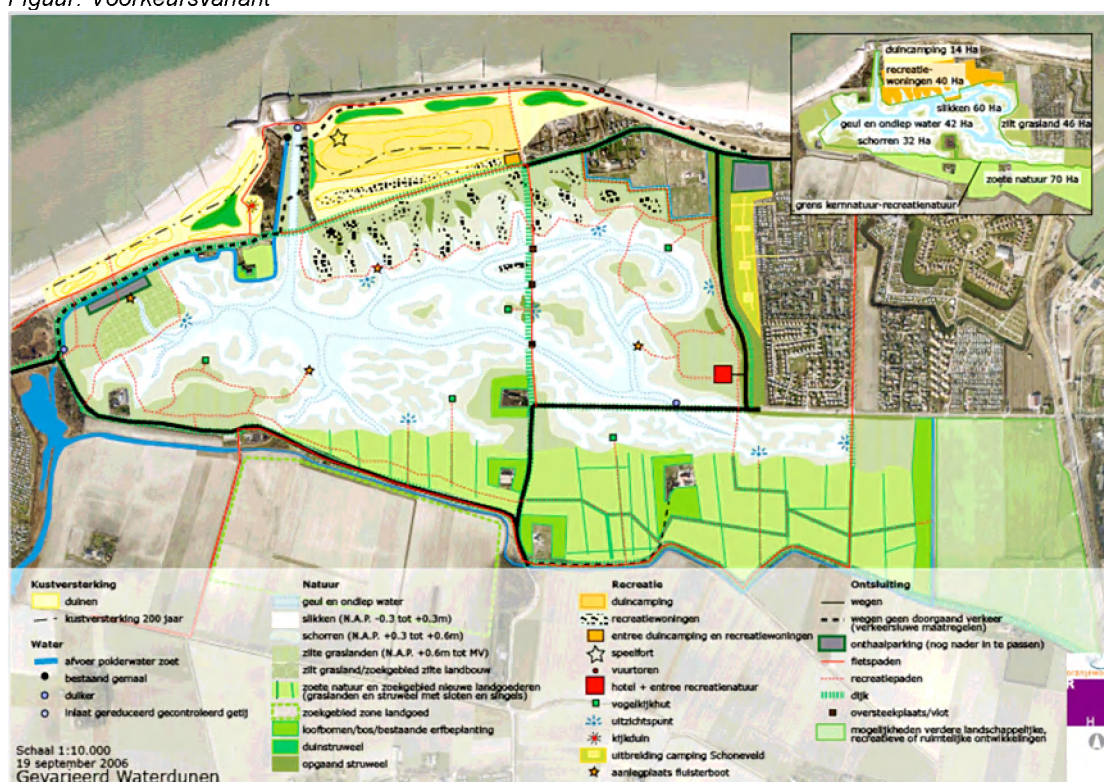
Binnendijkse opdracht

Binnen de bestaande projectkaders van Waterdunen wordt gezocht naar mogelijkheden om de geplande estuariene natuur te optimaliseren (en te realiseren) zodanig dat er een bijdrage geleverd wordt aan de doelstelling van het NPW.

Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- er wordt aangesloten bij voorkeursvariant van de stuurgroep Waterdunen
- er is sprake van gedempt/ gecontroleerd getij (dus geen ontpoldering)
- de optimalisatie wordt gezocht binnen de geplande 150ha kernnatuur (en niet in het hele plangebied)
- onderzocht worden de drie getijslagen: + en - 60, 100 en het buitendijks niveau; de eerste twee betreffen reële opties, die ook in het MER voor Waterdunen zijn bestudeerd; de laatste getijslag (het buitendijkse niveau) is voor het project Waterdunen geen reële optie en wordt enkel als referentie onderzocht.

Figuur: Voorkeursvariant

Producten en planning

Planning	Activiteit	Producten
<i>VerkenndeFase</i>		
Okt-dec 07	Uitvoeren onderzoek	
Feb 08	Onderzoeksresultaat: ecologisch streefbeeld bij getijdeslagen 60, 100 en buitendijks	Streefbeeld en score (projectgroep)
Maart/ April 08	Toetsing en advies werkgroep ecologie over ecologische waarde Waterdunen	Advies werkgroep aan NPW
April 08	Overleg over toets & advies werkgroep ecologie en LNV-advies tussen projectleider en kerngroep Waterdunen	-
April 08	Advies van NPW aan LNV over ecologische geschiktheid (en risico's)	Advies NPW aan LNV
April/ Mei 08	Oordeel LNV om project uit te voeren	Instemming LNV
<i>Uitwerkingsfase</i>	<i>Ervanuitgaande dat er een goede score is</i>	
Mei/ Juni 08	Advies van de werkgroep juridisch kader over de te volgen procedure	Juridisch advies (werkgroep)
Mei/ Juni 08	Ambtelijk overleg tussen projectgroep Waterdunen en NPW over het oordeel van LNV (afstemmen ontwikkelingsrichting)	
Mei/ Juni 08	Stuurgroep Waterdunen beslist wel of niet uitvoering te geven aan estuariene natuur binnen integrale planontwikkeling en – uitvoering (en koerst op start uitvoering uiterlijk 2010).	Besluit Stuurgroep Waterdunen
Mei/ Juni 08	GS en Stuurgroep Waterdunen stellen een overeenkomst op waarin vastgelegd wordt: ecologische kwaliteitsborging, procedure, eigendomssituatie, besluitvorming en financiering.	Overeenkomst Waterdunen-NPW
Mei/ Juni 08	GS stelt vast dat deelproject (met aantal ha) onderdeel wordt van NPW	Besluit GS: onderdeel van NPW
2008	Projectgroep Waterdunen draagt zorg voor uitwerking natuurproject o.a. door opstellen inrichtingsplan	Vaststellen bestemmingsplan met estuariene natuurkern (gemeente) (of rijksprojectbesluit door LNV)

De Stuurgroep Waterdunen zal in deze periode de Gedeputeerde NPW regelmatig op de hoogte stellen van de voortgang. Het projectbureau NPW faciliteert bij de planontwikkeling indien nodig.

De uitvoeringsfase (het verkrijgen van vergunningen, de grondverwerving) en de realisatie worden ook onderdeel van projectorganisatie Waterdunen. Ook hier faciliteert het projectbureau NPW indien nodig.

Buitendijkse opdracht

Er wordt onderzocht of de aanleg van een strekdam voor de kust van Waterdunen kan leiden tot buitendijkse ontwikkeling van strand, slikken en schorren, en op welke wijze dit bijdraagt aan de doelstelling van het NPW. Indien er een positief oordeel geveld wordt, zal de verdere uitwerking gedefinieerd worden.

Producten en planning

Planning	Activiteit	Producten
<i>VerkenndeFase</i>		
April 08	Deskstudie naar de mogelijkheden op basis van bestaand materiaal	Ecologisch streefbeeld en score (NPW)
Mei 08	Overleg maatschappelijke partijen m.n. ZL	Aanpassing resultaat
Mei 08	Toetsing door werkgroep ecologie	Advies werkgroep aan NPW
Mei 08	Advies van NPW aan LNV over ecologische geschiktheid (en risico's)	Advies NPW aan LNV
Mei 08	Oordeel LNV om project uit te voeren	Instemming LNV
<i>Uitwerkingsfase</i>	<i>Ervanuitgaande dat er een goede score is</i>	
Juni 08	GS stelt vast dat deelproject (met aantal ha) onderdeel wordt van NPW	Besluit GS: onderdeel van NPW
Juni 08	Advies van de werkgroep juridisch kader over de te volgen procedure	Juridisch advies (werkgroep)
2008	Vervolg wordt t.z.t. nader uitgewerkt	

Organisatie

Er wordt zoveel als mogelijk aangesloten bij de bestaande organisatie van Waterdunen. Dat wil zeggen de stuurgroep en ambtelijke kerngroep Waterdunen worden uitgebreid met een

tijdelijke werkgroep "onderzoek estuariene natuur". Deze werkgroep bestaat uit: de projectleiders van Waterdunen, Natuurpakket Westerschelde en de natuurexpert vanuit de provincie.

Deze werkgroep legt de resultaten van het onderzoek voor aan de ambtelijke kerngroep Waterdunen en aan het projectbureau NPW. De uitvoering en realisatie ligt dan verder bij de projectorganisatie Waterdunen, die met regelmaat de voortgang meldt aan het projectbureau NPW. NPW blijft verantwoordelijk voor terugkoppeling met LNV over de estuariene natuurontwikkeling.

Financiële en formatieve kosten

Planontwikkeling: 22.000 euro (17.000 voor binnendijkse en 5000 voor buitendijkse opdracht)

Grondverwerving: PM

Uitvoering: na vaststelling plan

Formatie: wordt om-niet vanuit betrokken organisaties geleverd. Het gaat hier vooral om de reguliere formatie vanuit de projectorganisaties NPW en Waterdunen en extra formatie van uit het Cluster Natuur: ca 4 dagen in de periode t/m maart 08 voor begeleiding onderzoek.

7.2 Perkpolder

De ontwikkeling van buitendijkse natuur maakt deel uit van de integrale gebiedsontwikkeling Perkpolder; in totaal wordt er 75 ha buitendijs gerealiseerd. Hiervan is 40 ha gedefinieerd vanuit de compensatie voor de tweede verdieping van de Westerschelde. De overige 35 ha zal deel uitmaken van de opgave van het NPW.

Over het buitendijkse deel voert Rijkswaterstaat (RWS) de projectleiding. Voor het gehele plangebied Perkpolder wordt een bestemmingsplan voorbereid.

Foto-impressie Gebiedsontwikkeling Perkpolder met links het buitendijks gebied (www.perkpolder.nl)

Opdracht

De opdracht is: 35 hectare van het buitendijkse deel van Perkpolder (wat een volledig getij zal kennen) ontwikkelen als invulling van de opgave van het NPW. Feitelijk betekent dit dat deze buitendijkse hectaren boekhoudkundig onderdeel vormen van het Natuurpakket, dat de te ontwikkelen natuur zal voldoen aan de doelstellingen en programma van eisen uit het Natuurpakket en dat er voor de procedurele en financiële zaken heldere afspraken gemaakt worden t.b.v. een voortvarende uitvoering.

Producten en planning

Op 27 november jl. heeft GS onder voorwaarden ingestemd met een financiële bijdrage aan RWS Zeeland ten behoeve van de realisatie van 35 hectare in het kader van de opdracht het NPW.

Met RWS zijn onder andere afspraken gemaakt over de planvorming en uitvoering. Een van de afspraken is dat RWS Zeeland de trekker blijft voor het ontwerp en de realisatie van dit nieuwe natuurgebied. Het projectbureau NPW zal op de hoogte blijven van de voortgang (met als doel start van de uitvoering van werken in 2010 te bewerkstelligen) en het toetst op een

tweetal momenten de "natuuropbrengsten". Deze momenten zijn: het programma van eisen voor natuurontwikkeling t.b.v. de uitbesteding van de realisatiewerken en het ontwerpplan voor de inrichting van het natuurgebied.

Verder geldt dat het natuurgebied onderdeel uitmaakt van een meeromvattende gebiedsontwikkeling waardoor de rijksprojectenprocedure niet van toepassing is, maar aangehaakt wordt bij de reguliere procedures. Dit betekent dat de planologische basis voor de uitvoering wordt gevormd door een nieuw bestemmingsplan dat de gemeente Hulst voor de gebiedsontwikkeling Perkpolder in procedure heeft gebracht.

Halverwege 2008 wordt volgens planning van Rijkswaterstaat gestart met de aanbestedingsprocedure voor het buitendijkse deel. Voorwaarde voor de financiële bijdrage aan de realisatie van 35ha estuariene natuur is dat de werken uiterlijk in 2010 zijn gestart.

Organisatie

In de brief van GS aan RWS Zeeland, d.d. 27 november 2007, is opgenomen dat het programma van eisen ten behoeve van de aanbesteding ter toetsing wordt voorgelegd aan de provincie (projectleidersoverleg), evenals het definitieve ontwerp van het natuurgebied. Verder zijn in de brief de vereisten opgenomen ten aanzien van overleg en afstemming. Feitelijk betekent dit dat alle taken voor de realisatie van de 35 ha vallen onder het project Perkpolder (waarbij RWS trekker is van het buitendijkse deel).

Pas dan als de doelstellingen van het NPW niet voldoende gewaarborgd zijn, zal bestuurlijke inspanning nodig zijn.

Financiële en formatieve kosten

De kosten voor de 35 hectare estuariene natuur zijn geraamd op 12 miljoen euro. De bijdrage vanuit het NPW bedraagt maximaal 12 miljoen euro (inclusief BTW). RWS Zeeland kan voor de jaren 2010, 2011 en 2012 declaraties indienen op basis van de werkelijk ingediende rekeningen van de aannemer. De uiterste declaratietermijn is 2014.

Extra formatiekosten voor de provincie worden niet voorzien; deze activiteiten vallen onder de reguliere en/of lopende zaken bij betrokken organisaties.

7.3 Braakman-Noord

De Braakman-Noord maakt onderdeel uit van de ecologische hoofdstructuur en kent een recreatieve doelstelling.

Opdracht

Deze is: het optimaliseren van de natuur in de Braakman-Noord t.b.v. de doelstelling van het NPW door de Braakmankreek via een doorlaatmiddel te voorzien van gedempt getij. Daardoor zal in de oude geulen (door het vergroten van de getijslag) hoogwaardige estuariene natuur ontstaan en blijft het "zoet" bos op hoger gelegen delen bestaan (dit komt namelijk niet onder water vanwege de hoge ligging).

Het studiegebied bevat het bestaande natuurgebied Braakman-Noord, bestaande uit de Braakmankreek, het bestaande en recent aangelegde bos/natuurgebied, het bestaande vakantie-eiland (camping, recreatiewoningen, restaurant en jachthaven) en de voorziene recreatie-uitbreiding. In het onderzoek worden twee locaties voor een doorlaatmiddel onderzocht.

Naast het natuurproject besteedt NPW aandacht aan de inpassing in de omgeving. Allereerst worden de mogelijkheden en potenties (samen met gemeente en eigenaren) in beeld gebracht. Vervolgens wordt dit verder uitgewerkt tot een plan of ontwikkelingsstrategie.

Figuur: Ligging Braakman Noord

Producten en planning

Planning	Activiteit	Producten
<i>VerkenndeFase</i>		
Mei - okt 07	Opdracht en krachtenveld verkenning	
Nov 07 - apr 08	Onderzoek ecologische geschiktheid	Streefbeeld en score (project/stuurgroep)
Nov 07 – apr 08	Verkenning mogelijkheden integrale ontwikkeling	Projectgroep
Apr/ mei 08	Overleg over resultaten met stakeholders (eigenaren en beheerders)	
Apr/ mei 08	Advies werkgroep ecologie	Advies werkgroep aan NPW
Apr/ mei 08	Advies van NPW aan LNV over geschiktheid en risico's	Advies NPW aan LNV
Apr/ mei 08	Oordeel van LNV over geschiktheid	Instemming LNV
Mei/ juni 08	Advies van Stuurgroep Middengebied aan GS	Advies stuurgroep aan GS
Mei/ juni 08	GS besluit BraakmanNoord onderdeel van NPW te laten zijn	Gs besluit: onderdeel NPW
<i>Uitwerkingsfase</i>	<i>Bij voldoende score</i>	
Mei/ juni 08	Advies van de werkgroep juridisch kader over de te volgen procedure	Juridisch advies (werkgroep)
Juni 08	Stuurgroep stelt type besluit vast (RPB of bestemmingsplan) en formuleert de opdracht voor uitwerkingsfase	Opdracht uitwerking (stuurgroep)
Mei-dec 08	Onderzoeken juridisch robuuste onderbouwing	
Mei-dec 08	Regionaal ruimtelijke ontwikkelingsstrategie /- plan	stuurgroep
jan 09	GS stelt voorkeursvariant en concept-rpb vast (of bestemmingsplanwijziging)	Concept Besluit ruimtelijke ingreep
jan- mei 09	Overleg- en inspraak periode	Antwoordnota (projectgroep)
juni 09	LVN stelt RPB vast of gemeente wijzigt bestemmingsplan	Definitief besluit ruimtelijke ingreep

Vervolgens start de uitvoeringsfase waarbij verwacht wordt dat in 1 jaar de benodigde vergunningen gerealiseerd kunnen worden, zodat in het laatste kwartaal van 2010 de schop in de grond kan.

Organisatie

Er wordt een stuurgroep opgericht waarin de provincie, waterschap en gemeente zitting hebben; zij begeleiden de planontwikkelingsfase voor zowel het natuurproject als voor de ruimtelijke ontwikkelingsstrategie. De dagelijkse activiteiten en de advisering van stuurgroep en achterbannen gebeurt door een ambtelijke projectgroep (waarin dezelfde organisaties deelnemen als in de stuurgroep). Zowel door de projectleider als bestuurders zal er ad hoc overleg met de stakeholders (eigenaren en beheerders) in het gebied zijn. De deelnemende organisaties in stuur- en werkgroep worden heroverwogen zodra de uitwerkingsfase zich aandient.

Financiële en formatieve kosten

Planontwikkeling natuurproject: raming onderzoeken 55.000euro

Ruimtelijke ontwikkelingsstrategie: raming 25.000euro (verkenning: 10.000 en uitwerking 15.000)

Grondverwerving: PM

Uitvoering: na vaststelling plan.

Formatie: deze wordt door betrokken partijen om-niet ingezet (begeleiding van dit project valt onder reguliere adviestaken). Voor de begeleidingsgroep worden maximaal 5 overleggen voorzien. Dat betekent globaal 5 dagen inzet in een periode van nu t/m mei 2008.

7.4 Buitendijkse maatregelen

Hoewel er in het kader van het project verruiming Vaargeul en OS2010 naar buitendijkse maatregelen is gekeken, wordt vanwege voortschrijdend inzicht nogmaals een aantal zeer specifieke mogelijkheden nader onderzocht.

Gesteld wordt dat de hoogdynamische gebieden in de Westerschelde ecologisch minder waardevol zijn dan de laagdynamische. In deze laatste zullen zich de gewenste habitats (met name slik en jong schor) kunnen gaan ontwikkelen. Het creëren van meer en/of nieuwe laagdynamische gebieden is dan ook de essentie voor de buitendijkse maatregelen. Dit gebeurt vooral door het afremmen van de stroomsnelheden. Passende maatregelen richten zich dan ook op stroomgeleiding zoals stabilisatie (strekdammen) of opslibbing (specie of natuurlijk proces).

Feitelijk zijn de volgende opdrachten geformuleerd. Daarbij kan opgemerkt worden dat de regionale ontwikkelingsplannen waardoor ieder natuurproject van het NPW begeleid wordt, in de Westerschelde zelf geen zin heeft. Deze worden dan ook niet opgesteld.

Opdracht 1 Veenbanken en oeverzone

Deze opdracht is: het creëren van de gewenste habitats d.m.v. technische maatregelen (strekdammen en ev. lokaal kleisuppletie) op ecologisch weinig waardevolle plekken (veenbanken en (erosie)gebieden in de oeverzone).

Uitgangspunten zijn: het behoud van het meergeulensysteem en het aanbrengen van zo min mogelijk harde maatregelen in de Westerschelde zelf. Echter mochten de huidige natuurwaarden van de Westerschelde effectief verbeterd kunnen worden met de aanleg van strekdammen, dan wordt deze maatregelen toegepast.

Een volgende onderzoeksaanpak wordt voorgesteld. Nadat er door experts (van RWS, provincie en adviesbureau) geschikte locaties zijn aangewezen, zal een morfologische modellering worden uitgevoerd (en de morfologische risico's helder beschreven). Vervolgens worden op deze resultaten de ecologische ontwikkeling door de tijd geïnterpreteerd (expert judgement). En op basis hiervan zal ingeschat worden hoeveel hectaren en van welke kwaliteit de estuariene natuur kan zijn (en welke risico's eraan verbonden zijn). Dit is een raming op basis waarvan LNV zijn oordeel zal maken.

Omdat deze oplossing relatief simpel te realiseren is en op korte termijn resultaat laat zien (binnen 1a 2 jaar zijn er conclusies te trekken) is het voorstel om z.s.m. (medio 2008) een pilot "Veenbank" op te starten. Na 1 a 2 jaar monitoring is er dan voldoende informatie om

vast te stellen op welke wijze en locaties deze maatregel het meest effectief kan bijdragen aan de doelstellingen van het NPW.

Aangegeven zal worden welke consequenties deze maatregel heeft voor de benodigde hoeveelheid specie/slib/klei en de beschikbaarheid daarvan.

Producten en planning Veenbanken

Planning	Activiteit	Producten
<i>VerkenndeFase</i>		
Nov07- apr08	Onderzoek : locaties morfologie ecologische opbrengen (hectaren en kwaliteit)	Streefbeeld en score (projectgroep)
Apr 08	Definieren pilotlocatie en overige vervolgstappen	Vervolgstappen
Apr 08	Overleg met maatschappelijke organisaties	
Mei 08	Advies werkgroep ecologie	Advies werkgroep aan NPW
Mei 08	Afspraken over aanpak tussen provincie en RWS (beheerder)	Overleg gedeputeerde - HID
Mei 08	Advies van NPW aan LNV over geschiktheid en risico's	Advies NPW aan LNV
Juni 08	Oordeel van LNV over geschiktheid	Instemming LNV
Juni 08	GS besluit "veenbanken" onderdeel van NPW te laten zijn	GS besluit: onderdeel NPW
<i>Uitwerkingsfase</i>	<i>Bij voldoende score</i>	
Mei 08	Advies van de werkgroep juridisch kader over de te volgen procedure	Juridisch advies (werkgroep)
Juni 08	Afspraken over vervolgaanpak met direct betrokkenen (RWS) in overleg gedeputeerde en HID	Intentieverklaring RWS-provincie Veenbanken
Zomer 08	Pilot opstarten (potenties voor vogels)	Vergunning voor aanleg strekdam
Najaar 09	Verdere vervolg afspraken (mede ahv resultaten pilot)	Besluit ter uitvoering (vergunningen voor gekozen locaties)

Zodra blijkt dat dit deelproject ecologisch geschikt en technisch haalbaar is, worden met de betrokken partijen en in het bijzonder RWS de verdere vervolgstappen gedefinieerd.

Opdracht 2 Nevengeulen

Hierbij gaat het om het realiseren van de gewenste habitats d.m.v. zandstorting op minder waardevolle plekken in nevengeulen. Hierdoor ontstaan er ondiepten (met lage stroomsnelheden) in huidige diepe gebieden, die nu hoogdynamisch (en daarmee minder ecologische waardevol) zijn, waardoor er op natuurlijke wijze aangroei van slib en uiteindelijk schor kan ontstaan.

Het gaat dus niet meer om het volledig dichten van een geul, maar om stromingsremming. Uitgangspunt blijft het behoud van het meergeulstelsel van de Westerschelde; bij het onderzoek zal rekening gehouden worden met vigerende kortsluitgeul-criteria en effecten op de scheepvaart.

De locaties die geschikt zijn voor deze maatregelen kunnen concurreren met de locaties die een rol spelen in een flexibele stortstrategie. Beredeneerd is (samen met experts van RWS) dat dit niet het geval zal zijn. Het gaat in dit onderzoek vooral om die plekken in kleine geulen die slechts een beperkte rol vervullen in het meergeulstelsel, plekken die niet in het model van het meergeulstelsel (benut bij het project verruiming vaargeul) zijn opgenomen.

Voorgesteld wordt de volgende onderzoeksopzet. Nadat er door experts de mogelijke locaties voor de maatregel slibstorting zijn aangewezen, zal ook hier een morfologische modellering gedaan worden. De resultaten worden vertaald naar ecologische opbrengsten; tevens worden hierbij de morfologische risico's helder benoemd. Op basis van deze gegevens zal ingeschat worden hoeveel hectaren en van welke kwaliteit deze ecologische ontwikkeling zal zijn.

Producten en planning Nevengeulen

Planning	Activiteit	Producten
<i>VerkenndeFase</i>		
Nov07- apr08	Onderzoek : locaties morfologie ecologische opbrengen (hectaren en kwaliteit)	Streefbeeld en score (projectgroep)
Apr 08	Overleg met maatschappelijke organisaties	
Mei 08	Advies werkgroep ecologie	Advies werkgroep aan NPW
Mei 08	Afspraken over aanpak tussen provincie en RWS (beheerder)	Overleg gedeputeerde - HID

Planning	Activiteit	Producten
Mei 08	Advies van NPW aan LNV over geschiktheid en risico's	Advies NPW aan LNV
Juni 08	Oordeel van LNV over geschiktheid	Instemming LNV
Juni 08	GS besluit "nevengeulen" onderdeel van NPW te laten zijn	GS besluit: onderdeel NPW
Uitwerkingsfase	Bij voldoende score	
Mei 08	Advies van de werkgroep juridisch kader over de te volgen procedure	Juridisch advies (werkgroep)
Juni 08	Afspraken over vervolgaanpak met direct betrokkenen (RWS) in overleg gedeputeerde en HID	Intentieverklaring RWS-provincie Nevengeulen
2009	Vervolg afspraken en uitwerking	Besluit ter uitvoering (vergunningen voor gekozen locaties)

Zodra blijkt dat dit deelproject ecologisch geschikt en technisch haalbaar is, worden met de betrokken partijen en in het bijzonder RWS de verdere vervolgstappen gedefinieerd.

Opdracht 3 Ingrepen in Saeftinge

In het huidige natuurgebied wordt een dubbele opdracht gegeven. Het gaat in essentie om het opwaarderen van de bestaande natuurkwaliteit in Saeftinge door:

- A. Verdieping van de bestaande geulen; hierdoor ontstaat er een groter overstromingsgebied en meer dynamiek met name in het zuidelijke deel.
- B. Doortrekken van de Ijskeldergeul naar het Sieperdaschor; door deze ingreep ontstaat er een groot aaneengesloten gebied met de Hedwige/Prosperpolder.

Er wordt uitgegaan van een verdieping van alle drie de hoofdgeulen. Grofweg wordt uitgegaan van een verlaging van circa 1-2m van het maaiveld langs een belangrijk deel van de hoofdgeulen. Het afgegraven zand wordt teruggestort in de Westerschelde (indien mogelijk) of wordt via handige technische ingrepen door het water zelf afgevoerd. Er kan worden uitgegaan van een effectiviteit van deze maatregelen van circa 10-20 jaar voordat de geulen en kreken opnieuw opgeslibd zijn.

Het voorstel voor onderzoek is een globaal rekenmodel te maken gebaseerd op de hoofdgeulen waarmee overstromingseffecten (met name duur en frequentie) worden getoond. Deze resultaten kunnen ecologisch geïnterpreteerd worden en bewerkt worden tot zogenaamde streefbeelden (waarbij een ontwikkeling in de tijd getoond kan worden). De streefbeelden geven inzicht in de ecologische opbrengsten (kwaliteit en opbrengsten).

Het doortrekken van de Ijskeldergeul naar het Sieperdaschor wordt gezien als een extra variant bij de bovenstaande ingreep. Zonder verdieping van de bestaande geulen (A) heeft deze maatregel zelf niet zoveel zin (te geringe overstromingskansen). Daarom vormt dit onderdeel een extra variant in hetzelfde rekenmodel. In de MER Hedwige/Prosperpolder is deze ingreep globaal beschouwd op voor- en nadelen (en is de stabiliteit van de gasdam onderwerp van onderzoek geweest). Echter alvorens definitieve conclusies getrokken kunnen worden zal er nog wel een inhoudelijke verdiepingsslag dienen plaats te vinden. Daartoe worden twee parallel uit te voeren onderzoeken voorgesteld: 1^e het bovenstaande onderzoek naar ecologische opbrengsten (als extra scenario), en 2^e de technische haalbaarheid (waaronder ook de kosten) van de ingreep. Conclusies uit beide onderzoeken spelen een rol bij het bepalen van de ecologische geschiktheid.

Verder zal de doortrekking een zogenaamde kortsluiting in de Westerschelde teweeg brengen via de Hedwige-Prosperpolder. De effecten hiervan voor de scheepvaart en het faseverschil worden in beeld gebracht.

Producten en planning Saeftinge

Planning	Activiteit	Producten
VerkenndeFase		
Nov07- apr08	Onderzoek : locaties morfologie ecologische opbrengen (hectaren en kwaliteit)	Streefbeeld en score (projectgroep)
Nov 07 – apr08	Onderzoek bij "doortrekking ijskeldergeul" naar de technische haalbaarheid (wo kosten)	Technisch haalbaar van Doortrekking(projectgroep)

Planning	Activiteit	Producten
Apr 08	Overleg met maatschappelijke organisaties	
Mei 08	Advies werkgroep ecologie	Advies werkgroep aan NPW
Mei 08	Afspraken over aanpak tussen provincie en RWS (beheerder)	Overleg gedeputeerde - HID
Mei 08	Advies van NPW aan LNV over geschiktheid en risico's	Advies NPW aan LNV
Juni 08	Oordeel van LNV over geschiktheid	Instemming LNV
Juni 08	GS besluit "nevengeulen" onderdeel van NPW te laten zijn	GS besluit: onderdeel NPW
Uitwerkingsfase	Bij voldoende score	
Mei 08	Advies van de werkgroep juridisch kader over de te volgen procedure	Juridisch advies (werkgroep)
Juni 08	Afspraken over vervolgaanpak met direct betrokkenen (RWS) in overleg gedeputeerde en HID	Intentieverklaring RWS-provincie Nevengeulen
2009	Vervolg afspraken en uitwerking	Besluit ter uitvoering (vergunningen voor gekozen locaties)

Organisatie

De bovengenoemde opdrachten worden als 1 onderzoekspakket in de markt gezet, bij voorkeur bij 1 opdrachtnemer vanwege de koppeling van de rekenmodellen. Er wordt een onderzoeksperiode voorzien van circa een half jaar.

Voor deze opdrachten wordt 1 ambtelijke begeleidingsgroep uit provincie, RWS (Dienst Zeeland) en Zeeuws Landschap (initiatiefnemer en beheerders) samengesteld. Bij deze samenstelling zal gelet worden op een goede inhoudelijke en een goede strategische vertegenwoordiging; dit onderzoek is geen vrijblijvende actie. De ZMF en het waterschap worden ad hoc geraadpleegd.

Om bestuurlijk de voortgang te volgen en nadere afspraken te maken wordt voorgesteld om het reguliere overleg tussen gedeputeerde en HID RWS te benutten en geen apart overleg te organiseren.

Zodra de uitwerkingsfase zich aandient wordt deze organisatie heroverwogen.

Financiële en formatieve kosten

Planontwikkeling: raming (circa 30.000 euro per onderzoek) in totaal 90.000 euro.

Uitvoering: na vergunningverlening.

Formatie: de inzet wordt om-niet door de betrokken organisaties geleverd. Voor de periode van november t/m juni wordt uitgegaan van 9 overleggen en de nodige voorbereidingen en procedures. Dit komt neer op 1 ½ dag per maand voor de komende 6 maanden per betrokken expert. Vooralsnog wordt een vertegenwoordiger van RWS-onderzoek en RWS-beleid gewenst geacht.

7.5 Lange termijn visie estuariene ontwikkelingen

Natuurherstel op de wijze waarop dit in het NPW wordt voorgestaan is een noodzakelijke natuurontwikkeling binnen de strakke kaders van de Natura 2000-doelstellingen en geldt voor de korte termijn (tot 2010). Natuurontwikkeling voor de lange termijn in de Westerschelde en de Delta kan op een andere manier beschouwd gaan worden. Vanuit met name de klimaatdiscussie (w.o. zeespiegelstijging) wordt naar een duurzaam ontwikkelingsperspectief voor de Delta gezocht. Vanuit verschillende gremia wordt voorgesteld om oplossingen te zoeken in koppeling van functies, in integrale, delta-brede en innovatieve benaderingen.

Wat loopt er?

Uit eerste verkennende gesprekken binnen de provincie bleek dat er al de nodige acties lopen rond nieuwe, integrale, op de lange termijn gerichte activiteiten.

BELANGRIJKSTE LOPENDE TRAJECTEN

Initiatief van provincies

- Kracht van de Delta: prioritering in beleid en projecten en basis voor het Deltaprogramma; afgerond in januari 2008.

Op initiatief van de provincies en rijk

- Deltaprogramma: uitvoeringsprogramma -op basis van Kracht van de Delta- voor water met daaraan gekoppelde economische functies voor de gehele Delta; van drie provincies Zeeland, NBrabant en ZHolland en drie rijksdepartementen (VenW, LNV en VROM). Momenteel wordt het concept-programma sterker gefocust op ecologisch herstel en klimaatadaptatie (op het oplossen van de schaduwkanten van de deltawerken); er is nog ruimte voor beïnvloeding.

Initiatief Maatschappelijke partijen

- Deltamanifest: pamflet waarin partijen aandringen op een sterkere integrale benadering en een helder (rijks)investeringsprogramma voor de Delta; recent aangeboden (mei 07).

Initiatief bij het rijk

- Kennis voor klimaat (kennisprogramma over klimaatadaptatie): voor het onderzoeksprogramma rond 5 thema's zoals estuariene natuur, kustverdediging e.d. wordt nu structuur opgezet; Zuidwestelijke delta als hotspot; gewenst is het voortouw bij de Deltaraad; nog mogelijkheid tot beïnvloeding (projectvoorstellen)
- Ruimte voor klimaat (uitvoeringsprogramma): ook hier is de Delta als hotspot aangewezen; de beschikbare financiën worden nog verdeeld over projecten; voortouw bij VROM; nog mogelijkheid tot beïnvloeding (projectvoorstellen).

Het NPW, feitelijk een korte termijn opgave, is erbij gebaat dat de kansen die er liggen voor natuurontwikkeling op de lange termijn, tegelijk in de tijd de nodige aandacht krijgen. Die aandacht zit met name al in het onderzoeksprogramma Kennis voor Klimaat en de activiteiten van de Deltaraad. Deze koppeling zou bewuster benut kunnen worden.

Dit zou de volgende voordelen kunnen bieden:

- Het voor-zijn van discussie over natuurherstel op de langere termijn door nu al ideeën te ontwikkelen voor natuurontwikkeling, waarbij naar integralere oplossingen gezocht is dan enkel vanuit de Natura2000-doelstellingen mogelijk kan zijn. Hierdoor kan ook een groter draagvlak in de regio verwacht wordt voor dit type natuurontwikkeling.
- De onderzoeksprogramma's kunnen een vangnet zijn voor het geval het huidige Natuurpakket niet de gewenste ontwikkeling oplevert zodat er voor 2010 andere oplossingen aan te reiken zijn.
- Het NPW zou een kader kunnen bieden voor realisatie van nieuwe initiatieven, mits deze initiatieven/ projecten voor 2010 worden aangedragen. Dat kader bestaat eruit dat natuurprojecten ingepast kunnen worden in regionale ontwikkelingen waarbij aangehaakt kan worden (studiegelden) en dat er zicht is op daadwerkelijke uitvoering (financiering stopt in 2014).

Waar zit de verknoping?

Die verknoping tussen natuurherstel en natuurontwikkeling en korte termijn en lange termijn zit vooral in de inhoudelijke materie, en is goed op te pakken binnen de hierboven genoemde lopende trajecten.

Concreet betekent dit dat er in de onderzoeksprogrammas en de activiteiten van de Deltaraad voldoende projecten over integrale natuurontwikkeling en innovatieve kustontwikkeling dienen te zitten. Daartoe dienen projectvoorstellen aangereikt te worden.

De verknoping zit niet in het projectbureau NPW. Deze is enkel en alleen opgericht voor de uitvoering 600 ha in projecten en tot uiterlijk 2014. Het ligt veel meer bij de beleidsafdelingen van RMW om de inhoudelijke voorstellen op hun waarde te schatten en daarover de Deltaraad (of anderen) in mee te nemen.

Het voortouw voor de ontwikkeling van de lange termijn ontwikkeling ligt eigenlijk bij de Deltaraad. Daar komen een heel aantal lijnen samen. Zo wordt de Deltaraad (rijk en provincies) ondersteund door een adviesgroep waarin gemeenten, waterschappen en aantal maatschappelijke organisaties (landbouw, recreatie, scheepvaart, natuur) deelnemen. Het secretariaat van de Deltaraad heeft ogen en oren (en handen) in allerlei organisaties die zich bezig houden met de ontwikkeling van de Delta (op de langere termijn). Vanuit de provincie (RMW) zit daar de logische aantakking/verknoping.

Conclusie

Feitelijk wordt aan het project “lange termijn visie delta” geen invulling gegeven vanuit het NPW, maar wordt dit als actie/opdracht voor de directie RMW van de provincie gezien. NPW lift mee door kennisuitwisseling en resultaten via de reguliere lijnen. En vanuit de directie RMW wordt initiatief genomen om de lange termijn visie estuariene ontwikkelingen – in aansluiting op het Deltaprogramma (en/of Deltaraad) – vorm te geven.

In de planning voor het NPW wordt dan ook geen rekening houden met planning van de lange termijn visie. En het NPW zal in zijn communicatiestrategie geen rekening houden met de lange termijn acties. Enkel als de resultaten van de Deltaraad/ onderzoeksprogramma's aanleiding geven tot reactie zal er actie genomen worden.

Bijlage 1 Activiteiten, besluiten en vergunningen

Uitgaande van de volgende ingreep zal in dit kader de volgende besluiten en vergunningen verkregen dienen te worden alvorens de schop in de grond kan.

ACTIVITEIT

Het betreft op hoofdlijnen:

- Inrichting tot een getijdengebied voor estuariene natuurontwikkeling.
- Het aanpassen van de huidige zeewerende dijk tbv getij-inlaat en het aanpassen van de secundaire waterkeringen tbv veiligheid
(of het aanleggen van een landinwaarts gelegen nieuwe deltaveilige, zeewerende dijk en het aanpassen/verwijderen van de huidige zeewerende dijk)
- Aanpassingen in bestaande infrastructuur (wegen, kabels en leidingen).
- Ontgravingswerkzaamheden.
- Sanering (is mogelijk).
- Amoveren (is mogelijk).

PLANFASE

Tabel Overzicht relevante wet- en regelgeving (plan-besluiten)

Wet- en regelgeving	Benodigd voor activiteit	Bevoegd gezag
Richtlijn strategische milieubeoordeling	Plan / afweging	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Besluit m.e.r	Plan / afweging	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Natuurbeschermingswet 98	Passende beoordeling plan	Provincie Zeeland
Wet op waterkering	Dijkenplan (tracee aanpassing van dijktening en primaire waterkering)	Min VenW
waterschapskeur	Dijkenplan (aanpassing van dijktracee en peilbesluiten) [geldt rpp hier ook als vrijstelling]	Waterschap
Rijksprojectenprocedure ⁶	NatuurontwikkelingsPlan (inrichting)	Minister van LNV
Bestemmingsplan	Herziening (rpb geldt in principe wel als vrijstelling)	Gemeente

Eventueel ook het Omgevingsplan Zeeland op deze activiteit aanpassen, maar dat is geen juridisch benodigde vorm.

UITVOERINGSFASE

Onderstaande kunnen pas op basis van een vastgesteld plan/activiteit vorm krijgen, maar in de onderzoeken wordt indien mogelijk al voorgesorteerd op de benodigde gegevens voor de vergunningen e.d..

Tabel Overzicht relevante wet- en regelgeving (vergunningen)

Wet- en regelgeving	Benodigd voor activiteit	Bevoegd gezag
Natura 2000/ EU Habitat/Vogelrichtlijn	Aanleg	Provincie Zeeland
Natuurbeschermingswet 98	Aanleg	Provincie Zeeland
Flora en faunawet	Aanleg	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren	Hergebruik (verontreinigde) grond	Rijk (coördinatie Rijkswaterstaat Zeeland)
Wet beheer Rijkswaterstaatswerken	Wijziging lozen en onttrekken (spuiregime)	Ministerie van Verkeer & Waterstaat
Wet Milieubeheer	Hergebruik als 'bodem blijft bodem', ontgrondingswerkzaamheden van meer dan zes maanden	Provincie Zeeland
Wet bodembescherming	Sanering geval van ernstig (diffuus)	Provincie Zeeland

⁶ Dit kan ook een ander ter zake doend besluit zijn.

	verontreinigde grond en ontgraving van licht verontreinigde grond en toepassen van grond als zijnde bodem	(tenzij anders beschikt) Voor licht verontreinigde grond gemeenten
Bouwstoffenbesluit	Toepassen van grond in werken zoals kaden, dempingen e.d.	Gemeenten
Provinciale Milieuverordening Zeeland	Hergebruik verontreinigde grond, aanleg	Provincie Zeeland
Ontgrondingenwet	Ontgraving	Provincie Zeeland
Algemene Keur Waterschappen	Activiteiten in kern- en beschermingszone wegen- en waterbeheer: ontgravingen, ophogingen, kabels en leidingen	Waterschap Zeeuwse Eilanden Waterschap Zeeuws-Vlaanderen
Gemeentelijke Verordeningen	- Aanleg - Bouw - Sloop - Kap	Gemeenten

Bijlage 2 Instandhoudingsdoelstellingen - habitattypen

Uit de startnotitie Middengebied (medio 2006)

Tabel 2.1. De habitattypen van de Natura 2000 gebieden binnen het middengebied van het Schelde-estuarium waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd

Habitattypen	Westerschelde & Saetringhe	
	LSI	RBG
H1110 Permanent met zeewater van geringe diepte overstroomde zandbanken	-	+
H1130 Estuaria	++	++
H1310 Eenjarige pioniersvegetatie van slik- en zandgebieden met <i>Sarcocornia</i> spp. en andere zoutminnende planten		
- Subtype A (met Zeekraai)	-	+
- Subtype B (met Zeewietmuur)	-	-
H1320 Schorren met slikgrasvegetatie (<i>Spartina</i> naalimaai)	++	-
H1330 Atlantische schorren (<i>Glaucopuccinellietalia</i> naalimaai)		
- Subtype A (buitendijks)	-	++
- Subtype B (binnendijks)	-	+
H2110 Embryonale wandelende duinen	+	-
H2120 Wandelende duinen op de strandwal met <i>Ammophila arenaria</i> ("witte duinen")	-	-
H2130 Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen")	nvt	nvt
H2160 Duinen met <i>Hippocrepis emerus</i>	+	+
H2190 Vochtige duinvalleien	+	+

LSI = Landelijke staat van instandhouding (+ = gunstig; ++ = matig ongunstig; +++ = zeer ongunstig); RBG = Relatieve bijdrage van het gebied (+ = groot (> 15%); ++ = gemiddeld (2-15%); + = gering (< 2%))